

Играта смърт или Театърът на споделения празник

Елена Ангелова

We are going to die, we are going to die...

Today or tomorrow, life is what we borrow, we are going to die.

Да се каже, че чешкият спектакъл „Kar/repas“ е безспорно успешен, би било вярно, но твърде сухо определение за мощния синтез на изразни средства, на който станахме свидетели в деня на откриването на „Пиеро“ – един от най-вълнуващите фестивали за куклен театър в България. Измежду многото любопитни събития, смесващи жанрове и изразни средства, „Kar/repas“ прави ярко впечатление като изживяване, в което колективното авторско присъствие се съчетава с виртуозността на изпълнението в една безпогрешна постановка. А в сърцевината ѝ лежи максимално разгърнатият сценичен потенциал на участниците като актьори, музиканти и кукловоди в пълен с изненади поток на разказа. Всъщност „Ана Каренина“ присъства максимално схематично и фрагментарно – историята изплува понякога просто, за да щрихира известното произведение на Толстой като тотален текст или като свят, оживяващ чрез предмети, музика, песни, ситуации. В тази многопластова игра на жанрове предметният театър се надиграва с музикалния пърформанс и кабаре; изговореният текст прелива в песента; пряката интеракция със зрителите бързо заменя затворения сценичен свят на авансцената.

Отвъд всички тези определения стои почти зашеметяващото внимание към детайла – петимата изпълнители на сцената са синхронизирани в едновременна партитура на много внимателно

обслужване на даден ефект, без излишности, влагайки силно прецизираната си енергия в изпълнението. Почти невидимото, но вездесъщо внимание към детайла от страна на чехите преминава, от друга страна, към отлично премереното времетраене на различните сцени. Птицата, самоварът, чашките-ботушки са действително любопитни находки, съпътстващи големия разказ, но може би биха били самоцелни, ако имаха малко по-дълга продължителност. Със своята краткост те присъстват като скици, които променят гледната точка към цялостната картина, създавайки постмодерен хибрид. С други думи – изправяме се пред множество преплитачи се нишки, летящи асоциации, които кръжат около атмосферата „Ана Каренина“. Едва разгадали намерението на авторите, пред нас се намира вече нова ситуация, енергия и предизвикателство. В този контекст може би за всеки зрител асоциациите с големия руски роман биха били различни или дори биха заменили избледнелите спомени за Вронски, Анна и Каренин със съвсем други значения, свързани с живота тук и сега.

Но най-обединяващ всички пътища обаче се оказва финалът с превърналия се в емблематичен зонг „We are going to die“. Превърната в slapstick комедия, но и нелишена от своята вярност и дълбочина, песента преодолява границите на сценичното, стигайки до есенцията на всеки разказ – било то „Ана Каренина“, или на живота тук и сега. Като почти неразпознаваем цитат от „Илиада“, словенското представление с режисьор Йерней Лоренци, „We are going to die“ тук идва не с тежестта на осъзнаването и с момента на катарзиса, а с фриволна, забавна лудост, като в неспирен музикален празник или карнавал. Тази силно артикулирана и много адекватна подмяна на настроението и енергията говори за силен театрален език, за овладени тънкости в „играта театър“ именно като игра на значения и интерпретация между автор и зрител. В основата на тази постмодерна игра обаче, отвъд всички преплитачи се постановъчни и изпълнителски нишки, стои нещо много просто – вътрешното горене на създателите на „Kar/repas“. Представление, оставащо като ярък спомен във фестивалната програма, прегръщащ и сдобряващ, който пресича с лекота границите на изкуствата, жанровете, езиковите бариери и ни прави истински съучастници в един театър на споделения празник. ■

„Kar/repas“

